

Organisering af kommuners produktion til eget brug

I de seneste år har Ankestyrelsen set nærmere på organiseringen af kommuners ejerskab og drift af energiforsyning til eget brug, konkret etablering og drift af varmepumper samt elladestandere.

Kommuner kan producere varer og tjenesteydelser til eget brug, hvilket er en væsentlig undtagelse fra kommunalfuldmagtens forbud mod kommunal erhvervsvirksomhed. Ved produktion til kommunens eget brug gælder det generelle udgangspunkt om, at kommuner ikke kan udskille aktiviteterne til et selskab og samtidig bevare rådigheden over selskabet.

Det følger af tilsynspraksis om kommunalfuldmagten, at udgangspunktet om, at en kommune ikke må have bestemmende indflydelse i et selskab, ikke gælder, når selskabet udøver kommunal forsyningsvirksomhed. Denne praksis er nu i vidt omfang kodificeret i forsyningslovgivningen, fx vandsektorloven og elforsyningsloven.

Kommunal forsyningsvirksomhed

I to sager om kommuners mulighed for at bevare bestemmende indflydelse i to selskaber, som ejede henholdsvis kommunens individuelle varmepumper, og som skulle etablere og drive elladestandere, har Ankestyrelsen blandt andet lagt vægt på, om aktiviteterne kan anses for at have stor grad af lighed med kommunal forsyningsvirksomhed.

Organisering af kommunens individuelle varmepumper til eget brug

Ankestyrelsen udtalte 3. november 2021, at en kommune kunne eje og have bestemmende indflydelse i et selskab, som ejede og drev individuelle varmepumper til opvarmning af en række kommunale bygninger (produktion til eget brug). Selskabet indgik i kommunens forsyningskoncern.

Der var ifølge Ankestyrelsen ikke tale om forsyningsvirksomhed. Undtagelsen om bestemmende indflydelse i forsyningsaktivitet fandt derfor ikke anvendelse.

Ankestyrelsen fandt dog,

- at der ved etablering og drift af individuelle varmepumper til forsyning

af kommunens egne bygninger med varme var andre "særlige og tungtvejende hensyn",

- at der var tale om en afgrænset opgave med tekniske karaktertræk i lighed med varmeforsyningsvirksomhed,
- at kommunens ønske var særligt begrundet i hensynet til at udnytte synergien ved placeringen i forsyningskoncernen, og endelig
- at drift af individuelle varmepumper til forsyning af kommunens bygninger med varme på grund af sin tekniske karakter adskiller sig fra andre kommunale opgaver, på en sådan måde at det måtte anses for utænkeligt at lade kommunen have bestemmende indflydelse i selskabet.

Ankestyrelsens udtalelse om organisering af ladestandere til kommunens eget brug

I en udtalelse fra 24. februar 2023 bekræftede Ankestyrelsen, at en kommune kan opstille ladestandere til brug for kommunens egne elbiler, som anvendes til at løse kommunale opgaver. Kommunen kan dog ikke overlade opgaven til et forsyningsselskab, som kommunen har bestemmende indflydelse i.

Ankestyrelsen fandt, at spørgsmålet om forsyning med ladekapacitet til eget brug skulle besvares ud fra kommunalfuldmagten. Opstilling og drift af ladestanderne til brug for kommunens biler er i sig selv omfattet af kommunalfuldmagten. Opstilling og drift af ladestandere kunne derimod ikke med hjemmel i kommunalfuldmagten udskilles til et selskab, som kommunen bevarede rådigheden over. Ankestyrelsen lagde vægt på, at opgaven ikke kan sammenlignes med kommunal forsyningsvirksomhed.

Det forhold, at forsyningen selv ejede og drev ladestandere til forsyningens egne elbiler, kunne ikke ændre herved.

Opsamling

Ankestyrelsens udtalelser bekræfter praksis, hvorefter der som udgangspunkt er forbud mod, at kommuner bevarer den bestemmende indflydelse over aktieselskaber mv. Dette gælder også, når der er tale om produktion til kommunens eget brug.

Udtalelsen om kommunens individuelle varmepumper anser vi som en meget konkret sag – som det også fremgår af udtalelsen, hvor Ankestyrelsen netop har lagt vægt på, at den aktivitet, som var udskilt til et selskab, havde høj grad af lighed med en eksisterende kommunal forsyningsaktivitet. Derimod er drift af ladestandere ikke en kommunal forsyningsaktivitet.



Line Markert
Partner, advokat
lma@horten.dk



Rikke Søgaard Berth
Partner, advokat
rsb@horten.dk



Renée van Naerssen
Advokat
rvn@horten.dk